

ZA ŠKOLOU

Pojďme společně navštívit místa spojená s žáky, studenty, profesory a mistry, kteří opravdu žili, a tam, kam nás GPS souřadnice zavedou, bychom je v jejich době mohli potkat. Před tím, než Marie Terezie v Čechách zavedla povinnou školní docházku, na našem území neexistoval žádný organizovaný školní systém. Bohatí a urození si mohli dovolit soukromou výchovu, jeptišky a mniši byli vzděláváni v klášterních školách a potom ještě byly školy latinské, kde se přednášely především humanitní předměty. První školy vznikaly v dosahu farností, ale na menších vesnicích se objevily až třeba v 18. století. A i tady byla jistá omezení. Učilo se především psaní, čtení, počítání a náboženství. A děti docházely do školy převážně v zimě, protože v létě jich bylo zapotřebí na polích.

Tak milí kačeři, GPSky do ruky a vydejte se do ulic Ledové Prahy. Přejeme šťastný lov. :-)

První zastavení - A

N 50° 5.072', E 14° 25.821'

Nápověda: Poslední číslice na šedé kovové tabulce (ta nad tou modrou ;-)) vedle vstupního portálu do budovy.

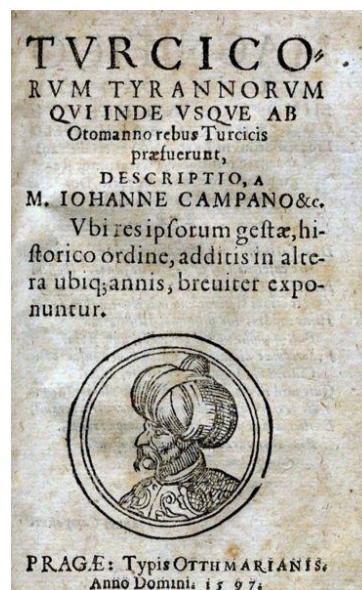
Stojíte před renesanční budovou svatojindřišské farní školy, která byla zřízena v těsném sousedství kostela sv. Jindřicha a Kunhuty. Původní farní škola stávala od roku 1358 na Senovážném náměstí a byla jednou ze sedmi farních škol na Novém městě pražském.

A co se zde vyučovalo? Čtení, psaní, počty, základy latiny a církevní zpěv.

V interiéru budovy jsou zachované původní klenby a renesanční krov. Za budovou je pozemek se zahradou, na niž

navazuje zahrada, která dříve bývala farská, a dosahuje až do Růžové ulice. Obě jsou pozůstatky rozsáhlých zahrad, které zde ve 14. století byly a na které navazovala zahrada královského lékárníka Angela z Florencie. Na místě Angelovy zahrady nyní stojí budova Hlavní pošty (ti, co lovili kešku v roce 2016, už vědí ;-)). Zahrady sahaly až ke Koňskému trhu (dnes Václavskému náměstí). Zkuste si to představit: žádné domy a jen zahrady.

Na této škole působil v letech 1598 až 1600 jako školní správce mistr Jan Campanus Vodňanský. Potom pár let působil v Kutné hoře a roku 1603 se stal univerzitním profesorem na pražské univerzitě, kde učil klasickou literaturu, řečtinu a latinu. Na univerzitě zastával různé posty: několikrát se stal děkanem, dvakrát prorektorem a dvakrát rektorem.

Kampanovo latinsky psané dílo bylo vydáno v roce 1597.

Druhé zastavení - B

N 50° 5.227', E 14° 25.451'

Nápověda: Nad vstupem do paláce je zlatě vyveden letopočet. Když odečtete od jeho poslední číslice jeho první číslici, získáte hledané číslo.

Této instituci, která byla prvním vysokým učením ve střední Evropě, jsme se věnovali při lovu ledovkové kešky již několikrát. Například v loňském roce jsme si vyprávěli o tom, že mincmistr Rotlev prodal svůj dům králi Václavu IV. a ten jej následně daroval Karlově koleji. Pokud se budete chtít zajít podívat na místo, kde stával Rotlevův dům, musíte jít na Ovocný trh ke Stavovskému divadlu.

Univerzitu Karlovu založil císař Karel IV. Jedním ze tří zakládacích aktů bylo to, že 7. dubna roku 1348 podepsal nadační listinu. Vzorem pro uspořádání fakult byly středověké univerzity v Paříži, Bologni a Neapoli. Studenti začínali nejprve studiem na fakultě svobodných umění, které se také říkalo „artistická“, kde se vyučovalo tzv. sedm svobodných umění (gramatika, rétorika, dialektika, aritmetika, geometrie, astronomie a hudba). Po absolvování této fakulty mohli, teď již magistři, pokračovat ve studiu na fakultě teologické, právnické nebo lékařské. Většina z nich také při studiu vyučovala na artistické fakultě.

Mezi známé absolventy této univerzity patří například náboženský myslitel a reformátor Jan Hus, spisovatelé Alois Jirásek, Karel Čapek, Franz Kafka, Karel Hynek Mácha, 2. prezident Československa Edvard Beneš, chemik a nositel Nobelovy ceny Jaroslav Heyrovský, český astronom a astrofyzik Jiří Grygar či fyziolog Jan Evangelista Purkyně.

Univerzita za dobu svého trvání prošla mnoha proměnami. Nyní pod tuto univerzitu spadá 17 fakult, z nichž dvě sídlí v Hradci Králové, jedna v Plzni a zbylých 14 v Praze.

Teď stojíte před domem, který má dvě adresy - jednu na Ovocném trhu a druhou zde, v Celetné ulici. Majitelem paláce je od roku 1762 Univerzita Karlova, která zde ubytovávala profesory právnické a lékařské fakulty. Od roku 1882 v paláci krátce sídlila také Královská česká společnost nauk, která je dnešním předchůdcem Akademie věd České republiky.

Budete-li pokračovat touto ulicí směrem ke Staroměstskému náměstí, dívejte se pozorně. Ještě potkáte hodně domů, které patří Univerzitě Karlově. Stačí si jen všimnout informačních tabulí.

Třetí zastavení - C

N 50° 5.256', E 14° 25.320'

Nápověda: Když se půjdete podívat na gotickou klenbu v podloubí, vedle vchodu do domu najdete modrou a červenou ceduli s čísly. Na červené tabulce odečtete od první číslice poslední číslici.

Na místech školy stály původně dva měšťanské domy, jeden z konce 13. století a druhý z počátku 14. století. Svoji současnou raně renesanční podobu domy získaly přestavbou v polovině 16. století.

Existence latinské školy při Chrámu Matky Boží před Týnem je dokládána již od třináctého století. Tehdy zde přednášel mistr Walther, který působil na dvoře Jana Lucemburského a později i jeho syna císaře římského a českého krále Karla IV., jako dvorní lékař. V patnáctém století zde vyučoval také významný stavitel, Matěj Rejsek

z Prostějova, který se například zasloužil o stavbu nedaleké Prašné brány nebo chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře.

V období patnáctého a šestnáctého století byla škola povýšena na vyšší školu, čímž se celkově zvýšila její prestiž. Důležitým rokem byl rok 1862, kdy se v doposud latinské škole začalo vyučovat také českému jazyku. O několik let později však ze stávající budovy přesídlila ke kostelu svatého Jakuba. Od roku 1990 je zde umístěna střední škola katolického náboženství, známá jako Collegium sanctissimae Mariae.

Zajímavosti:

- Dodnes se na dvoře domu zachovaly zbytky původních renesančních sgrafit, která pocházející z období výstavby školy.
- V podloubí se dochovaly vzácné gotické klenby.
- Velmi hezká freska Nanebevzetí Panny Marie

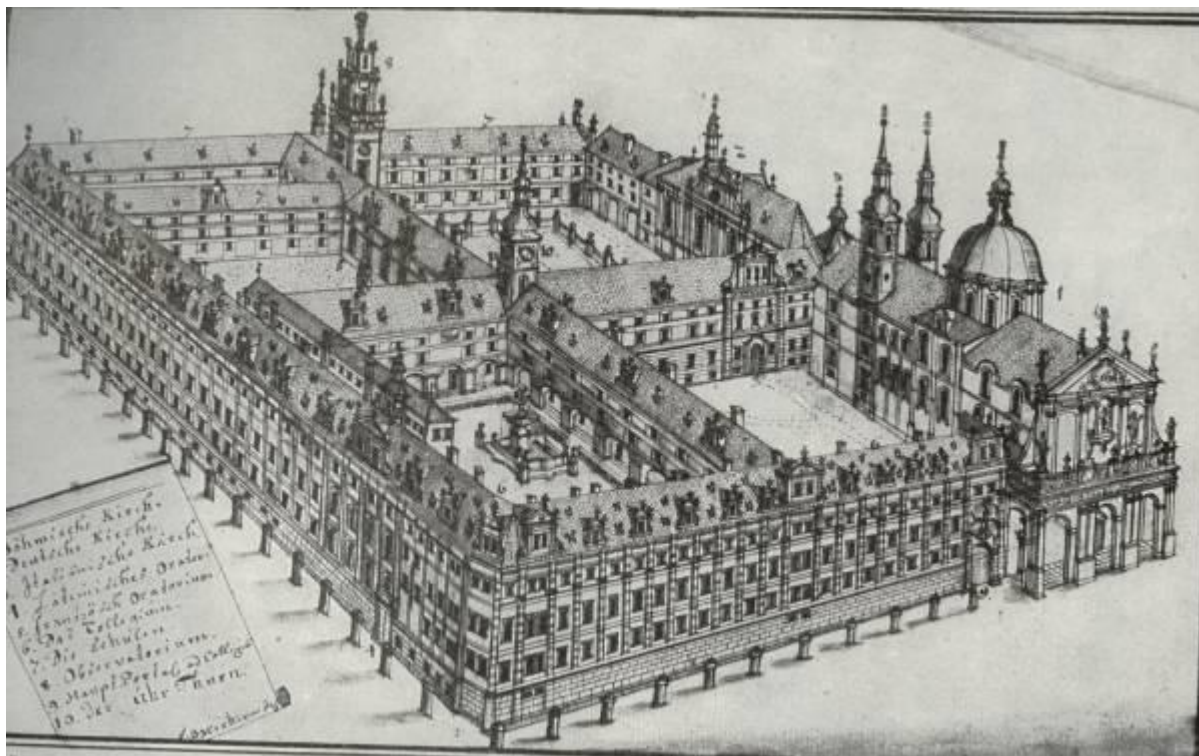
Čtvrté zastavení - D

N 50° 5.169', E 14° 24.996'

Nápověda: Hledanou číslicí je počet řádků na tabuli vedle vchodu, na které je nápis KLEMENTINUM NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA.

V našem putování po školách se dostáváme před rozsáhlý komplex, který patřil mužskému řádu řeholních kleriků Tovaryšstva Ježíšova (jezuitskému řádu). Jezuité přišli roku 1556 na pozvání císaře Ferdinanda I. Habsburského do Prahy, aby zde posílili jeho protireformační politiku. Usadili se v dominikánském klášteře u sv. Klimenta na Starém Městě (odtud název Klementinum), v 15. století pobořeném husity a od té doby chátrajícím; dominikáni výměnou získali klášter sv. Anežky Na Františku. Jezuité v klášteře zřídili gymnázium a zahájili

přednášky z filosofie a teologie. V roce 1562 obdržela pražská jezuitská kolej základní práva vysokého učení a v roce 1616 jí císař Matyáš I. přiznal plný vysokoškolský statut. Roku 1622 byla po porážce stavovského povstání předána jezuitům pražská (Karlova) univerzita a roku 1654 rozhodl císař Ferdinand III. o spojení obou univerzit v jedinou univerzitu Karlo-Ferdinandovu.

*F. B. Werner, pohled na staroměstské Klementinum kolem roku 1740
(stavba koleje Carlo Lurago od 1653)*

Klementinum se po Pražském hradě stalo druhým největším architektonickým komplexem staré Prahy; postupně zaujalo místo 32 domů, sedmi dvorů, tří kostelů, kláštera a několika zahrad a jeho celková rozloha dosáhla téměř dvou hektarů. Součástí komplexu byly četné učebny a sály, divadlo, tiskárna, hvězdárna, hospodářské budovy, prostory pro ubytování, celní budovy a samozřejmě i prostory duchovní (zejména kostel sv. Salvátora, kostel sv. Klimenta a Vlašská kaple Nanebevzetí Panny Marie).

Určitě stojí za to nakouknout dovnitř do areálu a projít se jím.

Zajímavosti:

- V areálu se nachází Národní knihovna České republiky, do roku 2009 zde sídlila i Národní technická knihovna, která má nyní novou budovu v Dejvicích.
- Od roku 1781 pražští tiskaři odevzdávají knihovně jeden povinný výtisk a od roku 1807 je tato povinnost rozšířena na všechny české tiskaře.

Páté zastavení - E

N 50° 5.055', E 14° 24.312'

Nápověda: Hledaným číslem je předposlední číslice na štítku lampy stojící nedaleko vchodu do budovy školy.

Právě stojíte před budovou školy, která patří mezi nejstarší gymnázia v České republice. Výuka v české střední škole na Malé Straně byla zahájena 6. října 1865. Do této budovy se Malostranské gymnásium přestěhovalo v roce 1876. Při příležitosti stého výročí narození Jana Nerudy bylo gymnázium pojmenováno po tomto významném spisovateli, který k Malé Straně neodmyslitelně patří.

Prvním ředitelem školy byl literát a politik Václav Zelený. Ve škole studovalo, odmaturovalo nebo vyučovalo

několik stovek významných osobností, mezi nimi například akademik Bohumil Bydžovský, první česká lékařka Bohuslava Kecková, profesor Jan Patočka, profesor Radim Palouš, spisovatel Vladislav Vančura, herci Jan Tříska, Martin a Petr Štěpánkové a mnoho dalších.

Zajímavosti:

- 1. května 1863 sto třináct usedlých měšťanů a vážených občanů Malé Strany a Hradčan sepsalo žádost o založení české střední školy na Malé Straně. Pražský purkmistr František Pšross přislíbil pomoc při její realizaci.
- Učební plán 1. ročníku v roce 1865: Náboženství - 2 hodiny, Latinský jazyk - 8 hodin, Český jazyk - 2 hodiny, Německý jazyk - 4 hodiny, Zeměpis a dějepis - 3 hodiny, Přírodopis - 2 hodiny, Měřičství a rýsování - 4 hodiny, Krasopis - 1 hodina.
- Bohuslava Kecková složila jako první žena v českých zemích maturitní zkoušku 24. června 1874.

Šesté zastavení - F

N 50° 5.126', E 14° 24.263'

Nápověda: Hledaným číslem je číslice na posledním řádku červené tabulky vedle vchodu do budovy ministerstva.

Jedním z majitelů paláce byl Petr Biron, vévoda Kuronský a Zaháňský. Po jeho smrti pražský palác užívaly jeho dcery, tedy i Kateřina Vilemína Zaháňská - známá „paní kněžna“ z románu Boženy Němcové „Babička“.

Posledními majiteli budovy, kde nyní sídlí Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, byl rod Rohanů, jejichž knížecí erb najdete na štítu paláce.

Ale teď už honem rychle na finálku :-)

Finálka

N 50°05.ABC' E 14°24.DEF'

Tentokrát si krabičku můžete vyzvednout v otvíracích hodinách tam, kam vás výsledné souřadnice zavedou. Stačí vejít a v prostoru před placeným vstupem hledat. Náповěda pro letošní finálku je školní a zní: Pod lavicí.

Finální keška je zřízena pouze u příležitosti Ledové Prahy a bude na svém místě od pátku 31. ledna do neděle 2. února 2020.

Tak co, našli jste ji? Už máte své CWG z Ledové Prahy 2020? Tak nám nezapomeňte napsat své zážitky z putování. Psát a posílat fotografie můžete na adresu mozaika@pionyr.cz nebo anna.novakova@pionyr.cz.

Těšíme se na příští setkání. :-)

Bod A	N 50°5.072', E 14°25.821' Úkol: Poslední číslice na šedé kovové tabulce (ta nad tou modrou ; -)) vedle vstupního portálu do budovy.	
Bod B	N 50°5.227', E 14°25.451' Úkol: Nad vstupem do paláce je zlatě vyveden letopočet. Když odečtete od jeho poslední číslice jeho první číslici, získáte hledané číslo.	
Bod C	N 50°5.256', E 14°25.320' Úkol: Když se půjdete podívat na gotickou klenbu v podloubí, vedle vchodu do domu najdete modrou a červenou ceduli s čísly. Na červené tabulce odečtete od první číslice poslední číslici.	
Bod D	N 50°5.169', E 14°24.996' Úkol: Hledanou číslici je počet řádků na tabuli vedle vchodu, na které je nápis KLEMENTINUM NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA.	
Bod E	N 50°5.055', E 14°24.312' Úkol: Hledaným číslem je předposlední číslice na štítku lampy stojící nedaleko vchodu do budovy školy.	
Bod F	N 50°5.126', E 14°24.263' Úkol: Hledaným číslem je číslice na posledním řádku červené tabulky vedle vchodu do budovy ministerstva.	

N 50°05. **' E 14°24.** **'**

Zdroje:

www.wikipedia.org, www.stavbaweb.cz, www.gjn.cz, www.kralovskacesta.cz, www.hrady.cz, www.praguecityline.cz